

Helsinki

Jalankulkijoiden kadunylitysjärjestelyjen suunnitteluperiaatteet

Yritysvaikutusten arviointi 26.11.2019

Sisällys

1. Yritysvaikutusten arviointi	3
1. MITEN LAAJOISTA VAIKUTUKSISTA ON KYSYMYS?.....	3
2. MIHIN ASIOIHIN ASIAN / PÄÄTÖKSEN VAIKUTUKSET YRITYKSESSÄ / YRITYKSISSÄ KOHDENTUVAT?.....	4
3. MITEN VAIKUTUKSET AJOITTUVAT?.....	5
4. MILLAISIA VÄLILLISIÄ VAIKUTUKSIA ASIALLA / PÄÄTÖKSELLÄ VOI OLLA?....	5
5. MITÄ MUITA MAHDOLLISIA VAIKUTUKSIA ASIALLA / PÄÄTÖKSELLÄ VOI OLLA?	6
6. VAIKUTUKSIIN REAGOIMINEN.....	7

1. Yritysvaikutusten arviointi

Tässä luvussa on esitetty vastaukset Helsingin kaupungin yritysvaikutusten arvioinnin laadinta-ohjeen mukaisiin kysymyksiin. Suunnitteluperiaatteilla arvioidaan olevan lieviä vaikutuksia useille yrityksille.

1. MITEN LAAJOISTA VAIKUTUKSISTA ON KYSYMYS?

- **Montaako yritystä asia / päätös koskee?**

Asia koskee lähes kaikkia kaupungin yrityksiä jollakin tavalla, mutta vaikutukset ovat vähäisiä suurimpaan osaan yrityksiä, johtuen kadunylitysjärjestelyjen muutosten hajaantumisesta koko kaupungin alueen katuverkolle. Yksittäiselle kadulle tai alueelle ei kohdistu merkittäviä muutoksia, vaan muutokset koskettavat korkeintaan muutamaa kadunylitysjärjestelyä yhdellä kadulla.

- **Millaisia yrityksiä päätös erityisesti koskettaa?**

Erityisesti asia koskee kuljetusyrityksiä ja yrityksiä, jotka käyttävät paljon kuljetuksia sekä taksi- ja linja-autoyrittäjiä. Asia koskettaa myös yrityksiä, joiden asiakkaat saapuvat jalankulkijana.

Alueellisesti minkään alueen yrityksiin ei kohdistu erityisen suuria vaikutuksia. Suurin osa kuljetusten ja muun autoliikenteen suoritteesta tapahtuu moottoriväylillä, joiden kadunylitysjärjestelyihin ei kohdistu muutoksia. Moottoriväylillä jalankulkijoiden ylitykset tapahtuvat jatkossakin eri tassa kuin moottoriajoneuvoliikenne. Pääkaduilla muutokset ovat merkittävimpiä. Pääkaduilla on myös paljon kuljetuksia, joukkoliikennettä ja jalankulkijoiden ylityksiä, etenkin kantakaupungissa. Kun pääkaduille mahdollistetaan hidasteiden käyttö, voi yksittäisellä kadulla muodostua muutamien sekuntien lisäystä matka-aikaan. Toisaalta pelastusajoneuvojen, erikoiskuljetusreittien ja linja-autoliikenteen huomioiminen aiheuttaa sen, että merkittävää määrää hidasteita ei olla lisäämässä pääkaduille. Pääkaduilla käytetään turvallisuuden parantamiseen myös liikennevaloja ja kameravalvontaa, jolloin näiden ylitysten kohdalle ei esitetä hidasteita. Lisäksi joiltakin pääkaduilta todennäköisesti poistetaan suojateitä tai muutetaan niitä suojatiettömiksi kadunylityspaikoiksi, mikä kompensoi hidasteiden lisäämisestä aiheutuvaa matka-ajan muutosta. Hidasteet pääkaduilla mitoitetaan myös siten, että ne olisivat soveltuvia runsaan linja-autoliikenteen kaduille, jotta matkustusmukavuus ja kuljettajan työolosuhteet eivät häiriinny. Merkittävä osuus toimien kohdistuu asuinalueille, jossa hidasteiden lisäämisestä aiheutuva matka-aikojen kasvu tulee keskimäärin olemaan vähäistä alempien nopeusrajoitusten vuoksi.

Jalankulkijoiden turvallisuus tulee periaatteiden myötä paranemaan, jolloin jalankulkijana liikkeisiin saapuvien turvallisuuden tunne voi parantua ja houkuttaa asioimaan useammin jalankulkijana. Joihinkin yksittäisiin yrityksiin saattaa vaikuttaa turvattoman suojatien poisto esimerkiksi pääkaduilta, mikä muuttaa hieman jalankulkijoiden reittejä. Toisaalta ilman lisäelementtejä monikaistaisilla pääkaduilla olleet suojatiet eivät ole nykyäänkään tarjonneet usein sujuvaa kadunylitystä jalankulkijalle, jolloin jalankulkija on joutunut odottamaan ajoneuvoliikenteeltä tyhjää aikaväliä.

- **Koskeeko päätös kokonaista ”yritysekosysteemiä”?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

- **Montako työpaikkaa on kyseessä?**

Muutoksia koskettava työpaikkamäärä on suuri, arviolta tuhansia, mutta vaikutukset ovat lieviä.

- **Onko kyseessä korkeaa erityisosaamista edellyttävät työpaikat?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

2. MIHIN ASIOIHIN ASIAN / PÄÄTÖKSEN VAIKUTUKSET YRITYKSESSÄ / YRITYKSISSÄ KOHDENTUVAT?

- **Mitä vaikutuksia päätöksellä on**

- **henkilöstöön?**

Henkilöstön työmatkaan käytettävä aika saattaa pidentyä vähäisesti. Työmatkojen turvallisuus paranee.

- **asiakkaisiin?**

Asiointimatkoihin käytettävä aika saattaa pidentyä vähäisesti. Asiointimatkojen turvallisuus paranee.

- **saavutettavuuteen (työntekijät / asiakkaat / logistiikka / pysäköintiin)?**

Fyysinen saavutettavuus / esteettömyys paranee esimerkiksi jalankulkijoiden (työntekijät ja asiakkaat) kadunylityksissä. Kuljetusten osalta saavutettavuus ei muutu.

- **toimitiloihin?**

Yrityksen sijoittuminen ja logistiset tarpeet lopulta määrittelevät, millaiseksi päätöksen vaikuttavuus yksittäisen yrityksen/ toimitilan kannalta muodostuu. Muutoksella on vähäistä vaikutusta työvoiman liikkumiseen kaduilla ja siten muutoksella voi olla vaikutusta myös yritysten sijaintiin liittyvään houkuttelevuuteen. Vaikutukset voivat olla positiivisia tai negatiivisia, mutta niiden tarkempi määrittely on haastavaa.

- **kilpailun edistämiseen aluetasolla tai / ja kaupunkitasolla?**

Muutokset jakaantuvat eri puolille kaupunkia, joten kaupunkitasolla erot ovat vähäisiä.

- **näkyvyyteen?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

- **Syntykö asiasta / päätöksestä yritykselle / yrityksille kustannuksia mukaan luki mahdolliset tulojen menetykset?**

Kustannuksia voi syntyä sellaisille kuljetusyrityksille, joiden käyttämät reitit kulkevat suuressa määrin kaupungin sisällä ja reitit sisältävät runsaasti alemmalla katuverkolla ajoa, jolloin matkajon vähäinen kasvu yksittäisellä matkalla voi kertaantua.

- **Voiko asia / päätös vaikuttaa yrityksen / yritysten imagoon? Miten?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

3. MITEN VAIKUTUKSET AJOITTUVAT?

- **Ovatko asian / päätöksen vaikutukset yrityksille / yritysten toimintaedellytyksiin pysyviä?**

Kyllä.

- **Voidaanko toteutuksen ajoituksella vaikuttaa asiaan?**

Toteutus ajoittuu useille vuosille ja jopa vuosikymmenille, joten vaikutuksia voidaan seurata ensimmäisissä kohteissa. Periaatteiden soveltamisessa voidaan hyödyntää näitä kokemuksia.

4. MILLAISIA VÄLILLISIÄ VAIKUTUKSIA ASIALLA / PÄÄTÖKSELLÄ VOI OLLA?

- **Voiko asialla / päätöksellä olla**
 - vaikutusta yritysilmastoon alueella / kaupungissa?

Yritykset voivat kokea asian joko positiivisena, negatiivisena tai merkityksettömänä riippuen omasta toimialasta ja näkökulmasta.

- **kokonaiseen yritysverkostoon tai toimialaan?**

Kustannuksia lisääviä vaikutuksia voi olla kuljetus- ja joukkoliikenneyrityksille, joiden reitit kulkevat pääasiassa kaupungin alemmalla katuverkolla. Jos kuljetusten hinnat nousevat, voivat logistiikkakustannukset nousta muillakin yrityksillä. Kustannuksia vähentäviä vaikutuksia voi olla kaikille yrityksille onnettomuuksista aiheutuvien kustannusten vähenemisen vuoksi.

- **ennalta arvaamattomia kerrannaisvaikutuksia?**

Ei merkittäviä kerrannaisvaikutuksia.

- **Miten päätös voi vaikuttaa yritystoimintaan tulevaisuudessa?**

Keskusta-alueiden turvallisuuden parantuminen voi houkutella uusia yrityksiä ja lisätä liikevaihtoa. Mielikuva kuljetusten hidastumisesta voi vähentää joidenkin yritysten sijoittumishalua keskustaan/Helsinkiin. Tällaisia yrityksiä voivat olla esimerkiksi paljon raaka-ainekuljetuksia tarvitsevat teollisuusyritykset. Helsingin kantakaupunki on tiheydeltään hyvin korkea, mikä ohjaa tietyn

kaltaisia yrityksiä keskustaan. Näiden osalta autoliikenteen matka-aikoihin tulevien muutosten negatiiviset vaikutukset on arvioitu vähäiseksi. Sen sijaan kävely-ympäristön ja asuinalueiden houkuttelevuus parantaa Helsingin imagoa ja siten voi houkutellessa kantakaupungissa olevien yritysten tarvitsemaa työvoimaa muuttamaan Helsinkiin.

5. MITÄ MUITA MAHDOLLISIA VAIKUTUKSIA ASIALLA / PÄÄTÖKSELLÄ VOI OLLA?

- **Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen**

- **asukkaiden näkökulmasta?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

- **muiden yritysten näkökulmasta?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

- **matkailijoiden näkökulmasta?**

Ei tunnistettuja vaikutuksia.

- **Millaisia vaikutuksia päätöksellä on kaupunkiin?**

- **Syntykö päätöksestä kustannuksia kaupungille?**

Nopeusvarmistus- ja riskejä vähentävien toimenpiteiden rakentamisesta syntyy kustannuksia kaupungille. Kustannusten suuruus riippuu lopulta toteutukseen päätyvistä ratkaisuksista, sillä periaatteet mahdollistavat monien erilaisten toimenpiteiden rakentamisen. Myös suojateiden poistamisesta ja niiden muuttamisesta suojatietömmiksi kadunylityspaikoiksi aiheutuu jonkin verran kustannuksia. Uusia katuja ja alueita rakennettaessa periaatteiden kustannusvaikutus on vähäinen. Rakenteet voidaan suunnitella jo alkuvaiheessa periaatteiden mukaisiksi, jolloin esimerkiksi kivi- ja betonisäilytyksessä voidaan huomioida mahdolliset hidasteet ja muut toimenpiteet. Suojateiden kokonaismäärä vähentyy pitkän ajan kuluessa, jolloin ylläpitokustannukset tulevat pienemmäksi, esimerkiksi liikennemerkkien ja tiemerkintöjen uusimisen vähentyessä.

- **Mahdollistaako päätös hyviä seurausvaikutuksia?**

Liikenneturvallisuus, esteettömyys ja jalankulkijoiden ja olosuhteet paranevat. Onnettomuuskustannukset ja turvattomuuden tunne vähenevät.

- **Liittyykö asiaan / päätökseen kaupungin kannalta riskejä?**

Jos yksittäiset yritykset päättävät kokemansa haitan vuoksi sijoittua muualle. Päätöksen vaikutavuus huomioiden riskiä voidaan pitää hyvin pienenä.

- **Miten päätös vaikuttaa kaupungin imagoon yritysmuonteisenä kaupunkina?**

Imagon kokeminen voi vaihdella näkökulmasta riippuen. Turvallisuuden, esteettömyyden ja jalankulkijoiden olosuhteiden paraneminen kaupungissa todennäköisesti parantaa imagoa.

- **Onko asialla vaikutuksia esim. muihin vireillä oleviin tai tuleviin suunnitelmiin, hankkeisiin tms.?**

Jalankulkijoiden reitit ovat yksi tärkeä lähtötieto suurimmassa osassa katuihin liittyvissä suunnitelmissa ja hankkeissa. Uudet suunnitteluperiaatteet otetaan huomioon jatkossa hankkeiden lähtötiedoissa. Jo tehtyjä suunnitelmia ei lähtökohtaisesti muuteta periaatteiden mukaisiksi. Jo tekeillä olevissa suunnitelmissa periaatteet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan suunnitelmien vaiheesta riippuen.

6. VAIKUTUKSIIN REAGOIMINEN

- **Mitä myönteisiä vaikutuksia asialla / päätöksellä on olemassa oleville yrityksille / yritysten toimintaedellytyksille?**
 - **Miten positiivisia vaikutuksia voitaisiin vahvistaa?**

Eryteisesti keskusta-alueilla ja kantakaupungissa suurien jalankulkijamäärien alueille vetovoima ja viihtyisyys paranevat turvallisuuden parantuessa, mikä parantaa yritysten toimintaedellytyksiä. Positiivisia vaikutuksia voi vahvistaa esimerkiksi pysäköinnin, jakelu- ja tavaraliikenteen, joukko-liikenteen, liityntäpysäköinnin, pyöräilyn ja jalankulun muita olosuhteita parantamalla.

- **Mitä kielteisiä vaikutuksia päätöksellä on olemassa oleville yrityksille / yritysten toimintaedellytyksille?**
 - **Miten negatiivisia vaikutuksia voitaisiin lieventää tai poistaa?**

Nopeusvarmistustoimenpiteet voivat matkojen kohdistumisesta riippuen johtaa matka-aikojen vähäiseen pidentymiseen. Matka-aikojen kasvulla saattaa olla yrityksille kielteisiä vaikutuksia nousevien logistiikka- ja matkakustannusten myötä. Jalankulkijat saattavat reagoida ensin kielteisesti turvattomien suojateiden poistamiseen, mutta turvallisuuden tunteen parantuminen kompensoi vaikutuksia.

Negatiivisille vaikutuksille voidaan tunnistaa seuraavia lieventäviä tekijöitä:

- Toimenpiteet koskettavat vain yksittäisiä kohtia autoliikenteen pääkatuverkosta eivätkä lainkaan suurimman liikennesuoriteosuuden moottoriväyliä. Tiheämmin sijoitetut nopeusvarmistustoimenpiteet sijoittuvat tonttikaduille ja alemman luokan kokoojakaduille, joilla vaikutukset matka-aikoihin ovat pienempiä kuin korkeamman nopeustason väylillä.
- Jalankulkijoiden kävelymatkojen mahdollista pidentymistä suojateiden välisen etäisyyden kasvaessa joissakin kohteissa voi lievittää suunnitteleamalla suojatietttömiä kadunylityspaikkoja suojateiden väliin. Toimenpiteet suunnitellaan aina tarkemmin jatkosuunnittelussa, jolloin jalankulkijoiden reittien kannalta epäolennaiset suojatiet voidaan tunnistaa. Tällöin näiden suojateiden mahdollinen poistaminen ei aiheuta merkittävää haittaa enemmistölle käyttäjistä.

Tavarankuljetusten olosuhteita parantamalla voidaan kompensoida mahdollista matka-ajan kasvua. Esimerkiksi jakeluliikenteen lastauspaikkoja lisäämällä ja pysäköintimahdollisuuksia parantamalla voidaan vähentää lastauspaikan etsimiseen kuluvaa aikaa.